

Rapport

Periodisk evaluering av bachelorprogrammet i spesialpedagogikk

Mars 2024

Professor Anne Lindblom

Innhold

1 Innledning.....	3
2 Nøkkelinformasjon om studiet.....	3
2.1 Studiets oppbygging og innhold	4
2.2 Opptak og målgruppe	5
2.3 Arbeids og undervisningsformer	5
2.4 Vurderingsformer	5
3 Valg av kvalitetsområder	7
4 Evalueringskomiteens sammensetning.....	7
5 Grunnlagsdokumenter	8
6 Gjennomføring	8
7 Analyse	9
7.1 Styrker	9
7.2 utfordringer.....	12
7.3 Forslag til tiltak	14
7.4 Annet	16
8 Avsluttende kommentarer	17 ~~16~~
Vedlegg.....	17

1 Innledning

Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk har i tråd med høgskolens kvalitetssystem laget en seksårsplan for periodisk evaluering av fakultetets studier. I løpet av 2024 skal det ifølge planen gjennomføres periodisk evaluering av bachelorprogrammet i spesialpedagogikk. I arbeidet med å nå HINN sine strategiske mål er periodisk studieprogramevaluering et sentralt virkemiddel for utdanningsområdet. Evalueringen er en systematisk gjennomgang og drøfting av ulike sider ved hvert enkelt studieprogram. Eksterne representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksternt sakkyndige skal bidra i evalueringene.

Evalueringskomiteen har fått tilsendt grunnlagsmateriale som forberedelse til en digital heldagssamling der de tre utvalgte kvalitetsområdene ble diskutert. De tre kvalitetsområdene var som følger:

- Studieprogrammets innholdsmessige profil. Hvordan vurderes sammenhengen med kompetanseporteføljen og forskningsprofilen ved instituttet i lys av studiets innholdsmessige profil? (Kvalitetsområde 8/utforming av studieprogrammene)
- Studiets oppbygging og indre sammenheng. Bygger emnene godt på hverandre, for å gi studentene en helhetlig forståelse av hva en bachelor i spesialpedagogikk gir? (Kvalitetsområde 4/læringsutbytte)
- Studieprogrammets arbeidslivsrelevans (Kvalitetsområde 6)

Intensjonen og formålet med denne rapporten er å gi et oversiktlig bilde av studiet slik det fungerer i dag, og samtidig komme med refleksjoner og innspill til videre utvikling av kvaliteten på studieprogrammet.

2 Nøkkelinformasjon om studiet

Denne evalueringen tar for seg bachelorprogrammet i spesialpedagogikk ved HINN. Studiet tilbys som et fulltidsstudium over tre år, og er organisert som et campusstudium med forelesninger og seminarer på studiested Lillehammer. Studiet inneholder en prosjektpraksis på 15 dager og en arbeidspraksis på minimum 70 arbeidsdager. De 70 dagene anbefales gjennomført fortrinnsvis i tilknytning til et 3 måneders utenlandsopphold. Per nå er det samarbeid om utenlandsopphold med Sør-Afrika.

Studieplanen beskriver at programmets formål er at «studentene skal tilegne seg innsikt i spesialpedagogisk teori og praksis knyttet til menneskelig forskjellighet». Spesialpedagogisk kunnskap er fokuset for bachelorprogrammet, og hvordan denne kunnskapen kan «brukes for å starte og vurdere pedagogisk arbeid på individ og institusjonsnivå».

Studieplanen beskriver følgende totale læringsutbytte en kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha:

Kunnskap- Kandidaten

- har kunnskap om spesialpedagogiske grunnbegreper og etikk relatert til deltagelse og marginalisering, lærevansker og funksjonshemming, og kjenner sentrale teorier og vitenskapsteoretiske posisjoner i de aktuelle spesialpedagogiske fagområdene
- har kunnskap om teorier knyttet til spesialpedagogisk utviklingsarbeid, vitenskapelig kunnskapsutvikling og forskning
- har kunnskap om teorier knyttet til rådgiving, veiledning og faglig refleksjon i pedagogiske virksomheter
- har kunnskap om hvordan det legges til rette for læring og utvikling på individ og institusjonsnivå

Ferdigheter- Kandidaten

- kan anvende faglig kunnskap og relevante resultater fra forskning til å reflektere over spesialpedagogikkens rolle i samfunnet
- kan anvende relevant teori for å vurdere konsekvensene av endrede samfunnsbetingelsers innvirkning på oppvekst, dannelse og utdanning i lys av deltagende og marginaliserende prosesser
- kan veilede og tilrettelegge for refleksjon, utvikling, læring i pedagogiske virksomheter
- kan utføre spesialpedagogisk praksis på en etisk forsvarlig og bærekraftig måte
- kan vurdere implikasjonene av samfunnsendringer på barn, unge og voksnes læringsmiljø i lys av menneskerettigheter og bærekraftsperspektiver

Generell kompetanse- Kandidaten

- kan oppdatere seg på, og redegjøre for, sentral kunnskap og ny forskning innenfor spesialpedagogikken
- kan skriftlig og muntlig gjøre rede for sentrale pedagogiske problemstillinger i eget akademiske arbeid, og som deltaker i faglige fellesskap
- kan reflektere over egne verdier og holdninger knyttet til læring og oppdragelse knyttet til lokal, global og bærekraftig tenkning og praksis
- kan vurdere eget arbeid i forhold til de lover, intensjoner, planer og forskrifter som er gjeldene i undervisnings- og oppdragelsesarbeid
- kan orientere seg og innhente nødvendig informasjon i nye praksismiljøer - både organisasjonsmessig, faglig og språklig - for å fylle spesialpedagogers ulike funksjoner og mandater

2.1 Studiets oppbygging og innhold

Bachelorprogrammet i spesialpedagogikk er et fulltidsstudium over tre år ved Lillehammer campus. Studiet er fordelt over seks semestre på 30 studiepoeng hver. **Første** året vektlegges bred teoretisk innføring i spesialpedagogikk som fag-, forsknings- og praksisfelt, og grunnlaget for studentens faglige posisjon i spesialpedagogikken skal legges. Semester 1 består av PED1010 Examen philosophicum 10 stp, PED1011 Examen facultatum 5 stp, og SPE1001 Innføring i spesialpedagogikk 15 stp. Semester 2 består av emnet SPE2100 Deltagelse og marginalisering på 30 stp. **Andre** året undersøkes spesialpedagogikkens virksomheter og mandater i lys av for eksempel: samfunnsmessige

og institusjonelle strukturer, politiske og juridiske rammeverk, vitenskapsteoretiske og –metodiske beskrivelser. Semester 3 består av SPE2110 Individ, institusjon og fellesskap på 15 stp og SPE2120 Forskningsmetoder i spesialpedagogikk på 15 stp. I semester 4 er fokus på veiledning og rådgivning med emnene PED2030 Individuell veiledning og rådgivning og PED2040 Gruppeveiledning og gruppeprosesser på 15 stp hver. **Tredje** og siste året innebærer fordypning. Semester 5 er det fokus på praksis i SPE2130 Spesialpedagogisk praksis på 30 stp, der studenten anvender og prøver ut begreper, teorier, og perspektiver i konkret samhandling. Semester 6 tilbys emnet SPE1008 Disability and Society på 15 stp og studentene skriver en bacheloroppgave på 15 stp i SPE2150 Bacheloroppgave i spesialpedagogikk.

2.2 Opptak og målgruppe

Opptaksgrunnlag er generell studiekompetanse – jf. Forskrift om opptak til høyere utdanning kapittel 2. Målgruppe for studiet er de som ønsker å fokusere på menneskets mulighet til utvikling og samfunnsbidrag, som ønsker å ta ansvar og gjøre en forskjell for mennesker, og ønsker å bidra til lærings- og utviklingsprosesser hos barn, unge og voksne som opplever vansker. Videre passer det dem som har samfunnsengasjement knyttet til demokratisering og likeverdig deltagelse for alle, og er engasjert i den spesialpedagogiske debatten rundt utdanningsinstitusjoners form og innhold.

2.3 Arbeids og undervisningsformer

I studieplanen står:

Studiet vektlegger varierte arbeidsformer med fokus på samarbeid og med stor grad av egenaktivitet. Alle må ta ansvar for eget studiearbeid, felles arbeidsoppgaver og læringsmiljø. Læringsaktivitetene består gjennomgående av forelesninger, seminarer, arbeidskrav og individuelt arbeid. Som grunnlag for alt læringsarbeid og undervisning ligger studentens selvstudier. Pensum er definert i hvert emne og utgjør kjernestoff for problematisering, drøfting og kunnskapsutvikling – både individuelt og i det faglige fellesskapet. Det forutsettes at studentene viser initiativ og tar ansvar med aktiv deltakelse i seminarer og gruppeinnleveringer. Presentasjoner, av ulik form og omfang, vil ha stor plass. Dette for å etablere et læringsmiljø der det skal være trygt å ta ordet. Å gå inn i transformerende læringsprosesser handler om både læring og avlæring, noe som fordrer kritisk tenkning og utfordring av egne for forståelser. En fremtidig yrkesrolle vil kreve ferdigheter til å formidle, kommunisere, samarbeide og lede.

Studiet er campusbasert, men i SPE-1008 er all undervisning digital.

2.4 Vurderingsformer

Programmet bruker forskjellige vurderingsformer for å eksaminere emnene.

PED1010 Examen philosophicum for bachelor i pedagogikk

Individuell mappeeksamen over 5 arbeidsdager. Ved oppstart av eksamen vil studenten få i oppgave å revidere det innleverte arbeidskravet i filosofihistorie og det innleverte arbeidskravet i språk og argumentasjon. Eksamen skal leveres i form av to oppgavebesvarelser, hver bestående av rundt 1200– 1400 ord. På mappeeksamen kan det bli stilt tilleggsspørsmål, eller krav, som vil gjelde for eksamensinnleveringene og som ikke gjaldt for arbeidskravet. Det blir gitt en samlet karakter på

eksamensmappen. Bestått eksamen krever at både filosofihistoriedelen og språk- og argumentasjonsdelen hver for seg bedømmes som bestått. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

PED1011 Examen facultatum I, Fellesdel i vitenskapsteori og metode

4 timers individuell skoleeksamen. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

SPE1001 Innføring i spesialpedagogikk

Individuell skriftlig hjemmeeksamen. 6 timer. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

SPE2100 Deltagelse og marginalisering

Eksamen består av to deler – hver teller 50% Del 1: Mappeeksamen i gruppe på 3-4 studenter - mappen består av de tre siste gjennomførte arbeidskravene Del 2: Individuell muntlig eksamen Ved gruppeeksamen (del 1) står alle deltakere i gruppa til ansvar for alt innhold i mappen. Det forutsettes at alle deleksamener er bestått for at emnet skal vurderes til bestått. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

SPE2110 Individ, institusjon og fellesskap

48-timers individuell hjemmeeksamen. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

SPE2120 Forskningsmetoder i spesialpedagogikk

Muntlig eksamen i grupper på 2-5 studenter. Gruppen får en oppgave, og gis 2 timer til å utarbeide en besvarelse i form av en presentasjon. Oppgaven og presentasjonen utgjør innholdet i muntlig eksamen. Ved gruppeeksamen står alle deltakere i gruppa til ansvar for alt innhold i oppgaven og presentasjonen. Det gis en felles karakter for gruppa. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

PED2030 Individuell veiledning og rådgivning

Eksamen består av to deler: Del 1: Individuell skriftlig hjemmeeksamen med rapport etter gjennomførte veiledninger. Varighet 1 uke (7 dager). Prestasjonen teller 40% av samlet karakter. Del 2: Individuell muntlig eksamen med utgangspunkt i gitt case. Prestasjonen teller 60% av samlet karakter. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter

PED2040 Gruppeveiledning og gruppeprosesser

Muntlig eksamen i gruppe. Alle i gruppen får samme karakter på gruppefremlegget. Prestasjonen vurderes som bestått / ikke bestått

SPE2130 Spesialpedagogisk praksis

Individuell praksisrapport. Prestasjonen vurderes med bestått/ikke bestått.

SPE1008 Disability and Society

Individual oral examination. The student will be evaluated on a grade scale from A-F, where A is the best and E is the lowest passing grade.

SPE2150 Bacheloroppgave i spesialpedagogikk

Bacheloroppgaven skal gjennomføres som en skriftlig oppgave. Bacheloroppgaven kan leveres individuelt, i par eller i gruppe på 3 personer. Eksamen evalueres ut fra gradert karakterskala fra A til F, hvor E er laveste ståkarakter.

3 Valg av kvalitetsområder

Evalueringskomiteen har fått tilsendt grunnlagsmateriale som forberedelse til en digital heldagssamling der de tre utvalgte kvalitetsområdene ble diskutert. De tre kvalitetsområdene var som følger:

- Studieprogrammets innholdsmessige profil. Hvordan vurderes sammenhengen med kompetanseporteføljen og forskningsprofilen ved instituttet i lys av studiets innholdsmessige profil? (Kvalitetsområde 8/utforming av studieprogrammene)
- Studiets oppbygging og indre sammenheng. Bygger emnene godt på hverandre, for å gi studentene en helhetlig forståelse av hva en bachelor i spesialpedagogikk gir? (Kvalitetsområde 4/læringsutbytte)
- Studieprogrammets arbeidslivsrelevans (Kvalitetsområde 6)

4 Evalueringskomiteens sammensetning

Følgende medlemmer var oppnevnt i evalueringskomiteen:

Leder- Anne Lindblom, professor i spesialpedagogikk	Høgskolen i Innlandet
Intern- Ranveig Svendby, førsteamanuensis	Høgskolen i Innlandet
Ekstern- David Lansing Cameron, professor i spesialpedagogikk	Universitetet i Agder
Ekstern- Jenny Wilder, professor i spesialpedagogikk, instituttleder	Stockholm Universitet
Ekstern- Jon Kaurel, arbeidslivsrepresentant	Utdanningsforbundet
Studentrepresentant- Magnus Fridheim Grønsås	Høgskolen i Innlandet
Studentrepresentant- Georg Hartmann	Høgskolen i Innlandet
Sekretær- Hanne Bjertnæs, studieveileder	Høgskolen i Innlandet

5 Grunnlagsdokumenter

Komiteen har fått oversendt rapporter og informasjon om forskergruppene *Spesialpedagogikk* og *Barndomspedagogikk*, samt studie og emneplaner og tilhørende undervisningsplaner med pensum. I oversikt over vurderingsformer finnes de emner som var inkludert i materialet. Studieprogramsansvarliges rapporter for 2021, 2022 og 2023 var også vedlagt.

6 Gjennomføring

Komiteen gjennomførte et heldagsmøte. I dette evalueringsarbeidet valgte jeg som leder av komiteen å ta inspirasjon fra en prosess jeg har vært borti ved vurdering av søknader om midler fra den kanadiske staten. Ettersom vi hadde to studenter med i komiteen, syntes jeg det var ekstra viktig å adressere maktforhold og å gi mulighet for alle i komiteen til å vurdere og reflektere rundt bachelorprogrammet i spesialpedagogikk uten påvirkning. Derfor oversendtes følgende instruks med grunnlagsdokumentene til alle i komiteen:

Hei alle sammen i evalueringskomiteen.

Sammen med sekretær Hanne Bjertnes har jeg gjort en plan før arbeidet med evalueringa. Alle skal lese alt materiell og sende tilbake 5 korte kulepunkter med de viktigste styrker og 5 korte kulepunkter med utfordringer på hvert mål i mandatet senest 2 februar. Det bør ikke være mer enn 1 side til hvert mål. Jeg kommer gjøre en sammenfatning over alle synspunkter som vi kommer da å drøfte når vi ses før evalueringsmøte.

I mandatet står: Komiteen bes om å gi en vurdering av dagens situasjon og en videre anbefaling på følgende:

- Studieprogrammets innholdsmessige profil. Hvordan vurderes sammenhengen med kompetanseporteføljen og forskningsprofilen ved instituttet i lys av studiets innholdsmessige profil? (Kvalitetsområde 8/utforming av studieprogrammene)
- Studiets oppbygging og indre sammenheng. Bygger emnene godt på hverandre, for å gi studentene en helhetlig forståelse av hva en bachelor i spesialpedagogikk gir? (Kvalitetsområde 4/læringsutbytte)
- Studieprogrammets arbeidslivsrelevans (Kvalitetsområde 6)

Her kan dere se oversikt over høgskolens kvalitetsområder for utdanningskvalitet:

<https://www.inn.no/om-hogskolen/kvalitetssystem-for-utdanning/kvalitetsomradene/index.html>

Jeg har tenkt på maktperspektivet og legger opp evalueringsmøtet med inspirasjon fra EPA modellen- enskild-par- alla, altså individuelt-par/gruppe-alle i evalueringsmøte. Dette er en metode før kooperativ læring. Spesielt i forhold til studentene er det viktig at alle får først sende inn sine egne tanker. Når vi ses i zoom for evalueringsmøte kommer vi til å jobbe i grupper på 3-3-2 personer. Informasjon og opplegg over evalueringsmøte kommer etter hvert.

Med vennlig hilsen
professor Anne Lindblom
leder for evalueringskomiteen

Alle i komiteen (minus sekretær) sendte inn sine kulepunkter til meg, og 21. februar ble mitt sammendrag av disse sendt til komiteen så de kunne forberede seg før møtet. Den 29. februar

møttes vi i zoom fra 10-15 der vi fokuserte på utfordringene som var definerte i sammendraget, med dette opplegget:

10.00 -10.20	Introduksjon. Komitéens medlemmer presenterer seg kort.
10.30-11.15	Gruppediskusjoner om studieprogrammets innholdsmessige profil i break-out rooms
11.15-12.00	Gruppediskusjoner om studiets oppbygging og indre sammenheng i break-out rooms
12.00 -12.45	Lunsj
12.45-13.30	Gruppediskusjoner om studieprogrammets arbeidslivsrelevans i break-out rooms
13.30-14.45	20 min til hvert mål. Notater fra hver gruppe gis til Anne (kort pause ved behov)
14.45-15.00	Oppsummering

Jeg fordelte komitéen i tre grupper med en professor og en ekstern i hver gruppe. De eksterne tok notater til hver diskusjon og sendte de til Anne.

Grupper:

Jon, Anne og Magnus

Lans, Georg og Hanne (mest som observatør og ev informasjon)

Jenny og Rannveig

7 Analyse

7.1 Styrker

Studieprogrammets innholdsmessige profil. *Hvordan vurderes sammenhengen med kompetanseporteføljen og forskningsprofilen ved instituttet i lys av studiets innholdsmessige profil? (Kvalitetsområde 8/utforming av studieprogrammene) Delmål 1: Studieplanen skal være styrende for gjennomføring av studieprogrammene.*

1. **Matching studiets profil og underviseres kompetanse.** Profilen er variert, mangfoldig og dekker mange områder. De fagansatte fremstår med høy og relevant kompetanse for studiet, som er sterkt kunnskaps-, erfarings- og forskningsmessig forankret. Kompetanseporteføljen dekker både teori og praksis, det gjør også studiet, også utenfor barnehage og skolekontekst. Den tverrfaglige profilen åpner for både innenfra- og utenfra perspektiver. Det er en aktiv forskergruppe som har etablert gode samarbeidsformer og jobber målrettet med publisering. Overordnet er forskningsprofilen moderne/utforskende/radikal, noe som til en viss grad gjenspeiles i studiet.
2. **Akademisk nivå på undervisere.** Undervisere er på forskjellige akademiske nivåer fra høgskolelektor, førstelektor, stipendiater, førsteamanuensis og professorer. Forskningsgruppa jobber med flere aktiviteter som kan bidra til å støtte førsteamanuensis på veien mot professoropptrykk, hvilket er positivt for det akademiske nivået. På det første emnet foreleser to professorer (Haustätter og Rix), hvilket gir et godt innblikk i deres forskning, academia og deres omfattende og dype kunnskaper innen feltet. Flere

pensumbøker blir presentert av forfatterne, hvilket skaper engasjement som kan benyttes i seminarer.

3. **Forskningsmetoder.** Programmet har to emner som fokuserer på forskningsmetoder. Ett med mer vitenskapsteoretisk innhold, og ett der fokus til en stor grad er på kvalitativ forskning og mixed methods, men der analysemåter til hver metode også går gjennom hvordan materialet kan kvantifiseres.
4. **Internasjonalisering.** Det er en fordel at eksterne/internasjonale institusjoner også er tilkoblet miljøet. Internasjonalt samarbeid vurderes å være en av studieprogrammets mange styrker. Det er fint at studieprogrammet inkluderer et internasjonalt emne i tredje år. En stor andel av studenter reiser til utlandet i løpet av studiet. Dette bidrar til at studenter utvikler evnen til å reflektere over- og utforme en helhetlig forståelse av spesialpedagogikkfeltet.

Studiets oppbygging og indre sammenheng. *Bygger emnene godt på hverandre, for å gi studentene en helhetlig forståelse av hva en bachelor i spesialpedagogikk gir? (Kvalitetsområde 4/læringsutbytte)*
Delmål 2: Læringsutbyttebeskrivelsene skal være dekkende og relevante, og styrende for studentenes sluttkompetanse.

1. **Forankring i historikk, teori og etikk-** Utfyllende historisk bakgrunn i spesialpedagogikk. Studentene møter forskjellige teorier underveis i programmet, for eks. Vygotskij, Skjervheim, Hacking, Honneth, Foucault, Scott, interseksjonalitet, Bourdieu. Etikk, sentrale begreper, lover og rettigheter finnes med i alle emner.
2. **Progresjon.** Det er lagt opp på en god måte, slik at man får grunnlaget først og tester/prøver seg i praksis mot slutten. Fagene bygger godt på hverandre, og bærer tilsynelatende kontinuitet, og god, dekkende innføring som gjenspeiles i emneplanene og gir en bred utdanning. Første halvdel av studiet synes med andre ord å kunne gi et godt faglig og verdimessig fundament for å tilnærme seg både praksis og det spesialpedagogiske forskningsfeltet. De fleste emner har undervisning to eller flere dager per uke. Dette er bra for å holde studentene aktive og sikre et godt læringsmiljø. Samtidig kan dette ha noe å si for frafall, gitt at mange studenter i dag jobber ved siden av studiet. Programmet har bra gjennomstrømming. De fleste studentene fullfører studiet.
3. **Innhold.** I første året er det lagt mye fokus på å forstå viktigheten i faget, eksempler som Fritz Moen, menneskerettighetene for funksjonshemmede etc., som gjør det lett å se for seg spesialpedagogiske teorier i praksis. Vanskekategorier i andre semester, intellektuell funksjonshemming/flerfunksjonshemming, lese- og skrivevansker, adferdsvansker, fremmedspråklig bakgrunn, nevroutviklingsforstyrrelser, skolevegring, kartlegging ADHD. I sjette semester også med internasjonalt fokus, inkludert urfolk og syn på ulikheter. Hensiktsmessig pensum (ikke fått for ExPhil og ExFac), boka *Spesialpedagogikk* gjenbrukes i flere emner. Det er fint at det settes av mye tid/studiepoeng til praksis og at dette kommer senere i studiet, slik at studenter har muligheten til å bygge opp tilstrekkelig grunnkompetanse. Gjennom utdanningen gis undervisningen med variert didaktikk. Variasjonen er veldig bra for studentenes mulighet for å kunne skape fordypet kunnskap. En

stor styrke er vektleggingen av problembaserte tilnærminger og samarbeidslæring. Dette står til og med gitt for emnet "Forskningsmetoder i spesialpedagogikk", hvilket er et interessant valg av didaktikk for dette innholdet.

4. **Arbeidsmåter.** Trener studentene i samarbeid, sosiale forpliktelser, formuleringsevne etc. Studentene får jobbe i gruppe i prosjektarbeid og presentasjoner, hvilket reflekterer spesialpedagogikkens tverrfaglighet og fokus på samarbeid.
5. **Annet.** Naturlige inndelinger, for eksempel at veiledningsfag kommer samme semester. Store fag (15 og 30 SP) er kanskje positivt fordi man får ting samlet og fordi faglærere har en del fleksibilitet og kan lettere endre deler av undervisningsopplegg underveis for å tilpasse studentenes behov.

Studieprogrammets arbeidslivsrelevans (Kvalitetsområde 6) Delmål 1: Studiene skal forberede studenten for samfunnets og arbeidslivets behov.

1. **Innhold.** Studiet inneholder en prosjektpraksis på 15 dager og en arbeidspraksis på minimum 70 arbeidsdager. De 70 dagene anbefales gjennomført fortrinnsvis i tilknytning til et 3 måneders utenlandsopphold. Det er positivt med internasjonal praksis (f.eks. i Sør-Afrika) og det ser ut som mange studenter utnytter den muligheten. Studiet tar utgangspunkt i fenomenet deltagelse og marginalisering, og vektlegger spesialpedagogikkens rolle og mulighet til å bidra til endringer i samfunnet. Studiet har en særlig vekt på marginaliserte grupper mennesker. Studentene får inntrykk av hvor viktig studiet er, samt rollen vår som fremtidige spesialpedagoger. Mange føler stolthet over å studere noe samfunnsnyttig.

Studiet gir muligheter til yrkesrelevant praksis der studentene tester seg i arbeidslivet. En fremtidig yrkesrolle vil kreve ferdigheter til å formidle, kommunisere, samarbeide og lede, så det er bra at det er skikkethetsvurdering. Profesjonen spesialpedagog og yrkesrolle finnes med igjennom utdanningen. Rådgivning og veiledning er veldig relevant for arbeidslivet. Bred, god og relevant yrkesrettet kunnskapskorpus opparbeides gjennom studiet. Mulighet (oppfordring) til utenlandsopphold som bidrar både til selvstendighet, sammenligningsgrunnlag, læring, nettverk etc. Mye relevant fagstoff som vil skape oppdaterte spesialpedagoger. Fag som lærer om hvordan ting har blitt gjort før og hvordan man kan se disse utfordringene, vil gagne studentene som senere arbeidstakere, og skape kritiske medarbeidere. En viktig styrke er at studentene får mye praktisk og teoretisk kunnskap og erfaringer om individuell og gruppeveiledning i to store emner. Forankring i spesialpedagogikkens historie og sentrale hendelser og utvikling i Norge og internasjonalt, gir forståelse for hvordan arbeidslivsvilkår skapes. Delene av studiet som legger til rette for de mer overordnede og verdimeslige perspektivene på spesialpedagogikkens forhold til den allmenne pedagogikken, er viktige og nær sagt avgjørende at en spesialpedagog har med seg inn i enhver form for yrkesutøvelse. Dette er noe av et fortrinn med spesialpedagogikkutdanningen ved Høgskolen i Innlandet, da spesialpedagogikk mange steder synes å bli redusert til mer «rene» «håndtering av ulike diagnoser»-studier, uten vektlegging av at spesialpedagogikkfaget i seg selv gjør noe med hvordan vi forstår normalitet

og avvik, inkludering og utenforskap, osv. Slike innsikter er av stor betydning når man skal ut og arbeide med mennesker som nettopp står i fare for å falle utenfor – at faget som ligger til grunn for «hjelpen» som gis, også i seg selv kan bidra til at utenforskap/stigmatisering opprettholdes/forsterkes.

- 2. Arbeidsmåter.** Studiet er campusorientert og har mye gruppearbeid/samarbeid, som er positivt fordi man får nettverk gjennom studiet som kan brukes inn i faglige diskusjoner/rekruttering til arbeidsliv osv senere. Mangfold i arbeidsmetoder, kompetanse, perspektiver, bakgrunner, som er positivt fordi man lærer diversitet og å tilpasse seg; egenskaper man trenger i arbeidslivet. Samarbeidsoppgaver kan hjelpe oss med å diskutere teorier, som vil gagne oss som arbeidstakere hvor vi kan utforme ny praksis og forsvare det. I andre årets første emne skal studenten selv skape kontakt med en virksomhet som er relevant for utdanningen. Studenten skal gjennom intervju eller observasjon skape seg kunnskap om virksomheten, medarbeiderne og deltakerne, og redegjøre for dette i emnet. Dette er en styrke, da det legger krav på studentens drivkraft til å komme ut i arbeidslivet. Det er varierte- og relevante eksamensformer. Studiet har bl.a. mappevurderinger, semesteroppgaver, muntlige eksamener og gruppeoppgaver.
- 3. Annet.** Det er vanskelig å se fra tilgjengelige materialer hvor mange studenter HINN har på programmet i hvert kull. Likevel beskrives det som en styrke at det er «færre studenter på dette studieprogrammet enn mange andre», og studieprogramansvarlig påpeker at dette skaper et godt læringsmiljø. Dette indikerer at antall studenter ikke overstiger miljøets kapasitet. Studietilbudet gir et godt faglig grunnlag for videre utdanning på masternivå

7.2 Utfordringer

Alle kulepunkter som ble sendt inn fra komiteen ble ikke vurdert som relevante i evalueringen, så i dette delkapittelet redegjøres det for det som ble trukket frem i gruppene ved evalueringsmøtet. Alle kulepunktene finnes som vedlegg, da det kanskje er verdifullt for HINN sitt videre arbeid med programmet å ta del i alle synspunkter som i utgangspunktet ble sendt inn.

Studieprogrammets innholdsmessige profil:

- Det er en utfordring at noen studenter ønsker mer undervisning om kartlegging og tester. HINN er kjent for å ha et fokus på inkludering og et bredt perspektiv på spesialpedagogikk. Dette reflekteres i program- og emnebeskrivelsene. Samtidig ble det påpekt at forelesere gir et balansert bilde i undervisning, og ikke prøver å overbevise studenter om at et perspektiv er «viktigere» enn andre. Det er en utfordring å finne balanse mellom profesjon og disiplin, og det virker som studiet legger vekt på «disiplinsiden».
- Bærekraft er kanskje godt nok dekket, men ikke godt nok kommunisert i studie-/emneplaner hva det menes med bærekraft (fokus på at inkludering er en bærekraftig løsning både i utdanning og for samfunnet som helhet).
- Kunne trengt mer om akademisk skriving tidligere i studiet. Noen opplever et behov for mer «radikale»/«kreative» arbeidskrav/eksamensformer, men andre mener at studenter bør få trygt fotfeste i faget/teorien (innholdet) før man blir «kreative» i formen.
- Litt uklart hva «spesialpedagogikkens praksis» er.

- Viktig at studentene får raskt svar når de først tar kontakt, men det må også være studentenes ansvar å «benytte» seg av de fagansatte.
- Det er litt uklart hvilken rolle læringsassistenter har, men det er positivt både for studentene som kan få «lav terskel»-støtte fra litt mer erfarne medstudenter og samtidig åpner for at dyktige og ivrige studenter kan jobbe og få lønn på innsiden av faget/studiet sitt.
- Kobling mellom kompetanse forskergruppa og bachelorprogrammet fremstår som uklart.
- Flere emner går samlet for studenter fra bachelor i pedagogikk og bachelor i spesialpedagogikk. Det har ført til utfordringer da de har ulike faglige bakgrunn med seg inn i emnet.
- Det legges mye vekt på barnehage og skole i undervisning og pensum det kunne være hensiktsmessig å supplere med andre kontekster i samfunnet der spesialpedagoger kan arbeide

Studiets oppbygging og indre sammenheng:

- Ideelt burde det være litt metode hele tiden
- Det oppleves å være for lenge mellom metodeemnet i 3. semester og bacheloroppgaven mot slutten av studiet
- Man må få et bedre samarbeid mellom bachelorprogrammene og de som har ansvaret for ExPhil og ExFac, sånn at det oppleves mer integrert og sammenhengende som inngang til det å ta en akademisk utdanning
- Det er uklart om et helt semester på engelsk med emnet SPE1008 (og tidligere bacheloroppgaven), der også muntlig eksamen er på engelsk, er hensiktsmessig – uheldig med engelsk eksaminasjon, blir man da testet i spesialpedagogikk eller i engelsk? Det stilles også spørsmål ved plasseringen av et engelsk emne etter at studentene har hatt praksis, og om det i så fall heller burde komme i forkant som en forberedelse til praksis i utlandet.
- Det oppleves uklart hvordan SPE1008 er fordypning av tidligere emner i programmet (SPE2110; SPE2100; SPE1001)
- Det er bra med lang praksisperiode, men viktig med noen samlinger/holde kontakt/«kontroll» med studentene underveis (særlig når praksis er langt unna, er det fare for at studentene «kobler seg av»). Det poengteres at det kan være vanskelig å «koble seg på» det akademiske igjen i bacheloroppgaven om man ikke har jobbet med dette også gjennom praksissemesteret.
- Det er utfordrende med gruppeoppgaver/-innleveringer der gruppa får felles karakter, når noen «drar lasset»
- SPE2100 Deltakelse og marginalisering er et stort emnet på 30 stp i andre semester. Det kan være utfordrende for både studenter og lærere å beholde sammenheng i et så stort emne. Det er mange læringsutbytter.
- Emnene i veiledning og rådgivning leses sammen med pedagogikkstudenter der samarbeid mellom yrkesgrupper kunne jobbes med aktivt. Spesialpedagogiske perspektiver i veiledning burde poengteres mer her som et alternativ til å fokusere på kategorisering som har vært ønsket av visse studenter.
- Prosjektarbeid («observasjonspraksis») ble problematisert. Dette virker som et veldig «åpent» opplegg, som stiller store krav til studentene i form av oppfinnsomhet og

engasjement. Det poengteres at dette kan være lærerikt så lenge studentene får tett veiledning i prosessen.

Studieprogrammets arbeidslivsrelevans:

- Det kan hende at det er mer hensiktsmessig å ha praksis i Norge først, og så eventuelt få impulser utenfra senere (også fordi det virker som det er noe uklart for en del studenter hvordan faget relaterer til praksis/yrkeslivet) – men utenlandspraksis er positivt i seg selv, og gir viktige «annerledesperspektiver». Samtidig kan det være vanskelig å sikre at studenter får de praksiserfaringene som trengs for arbeid i spesialpedagogikkfeltet i den norske konteksten.
- Det er mye etikk i utdanningen, noe det er viktig at det er. Det er likevel vanskelig å si om det er nok/for lite. Handler like mye om hvordan det formidles i undervisning/forelesninger, som hvordan det omtales i emneplaner og på pensumlister.
- Det bør undersøkes om PPT er tilstrekkelig vektlagt i studiet. Dette er en lovpålagt samfunnsinstitusjon, der spesialpedagogikken er i bruk. Det vil være viktig å vite en del om denne. Selv om man ikke nødvendigvis kvalifiseres for å jobbe der, er det stor sannsynlighet for at det er noe man vil komme borti i jobbsammenheng.
- Det ønskes ikke mer fokus på individrettede arbeidsmåter/«kategoriske tilnærminger», men er viktig å lære om at spesialpedagogikk er «ulike fag» ved ulike institusjoner, og at mer individrettede arbeidsmåter/«kategoriske tilnærminger» også finnes og brukes.
- For økt opplevelse av tilhørighet foreslås det at det organiseres fagkvelder i samarbeid mellom studentrepresentanter og fagansatte.
- Er det realistisk at bachelorstudenter skal få jobb i skole og barnehage? Det poengteres at en kandidatundersøkelse kan hjelpe med å få innsikt i programmets arbeidslivsrelevans, og hvor utdanningen vurderes å være relevant/«godkjent» av arbeidsgivere.
- Overordnede teorier er veldig godt dekket i undervisning. Imidlertid kan det legges større vekt på betydning av disse for praksis. Hvordan kan teoriene brukes?
- Kan være nyttig å tenke helheten ifht studieprogrammets kobling til masterstudiet (et gitt studie?). Mange studenter planlegger allerede fra andreåret å gå videre til master, og begynner å vurdere mulige studiesteder. Gir bachelorprogrammet et godt grunnlag for videre studier? Hvilke?

7.3 Forslag til tiltak

Studieprogrammets innholdsmessige profil:

- Tydeligere kommunikasjon om hva studiet inneholder:
 - at det ikke er fokus på kartlegging og diagnoser, men en teoretisk orientert utdanning
 - Hva betyr bærekraft i programmet?
 - Hva legger man i begrepet «spesialpedagogisk praksis»
 - Gi et klart bilde av hva man kan/ikke kan gjøre/bli med en bachelor i spesialpedagogikk.

«Læring» kan inkluderes/tydeliggjøres i flere emnebeskrivelser; dvs. det pedagogiske i spesialpedagogikk.

- Vektlegge mer akademisk skriving tidligere i studiet
- Læringsassistentenes rolle bør tydeliggjøres og kommuniseres bedre til studentene. Finnes det kobling mellom bruk av læringsassistenter og studenters ønske om nærmere relasjoner til fagansatte?
- Tydeliggjøre sammenheng mellom vitenskapelig kompetanse hos medlemmer i forskergruppene (spesifikt de som underviser i bachelorprogrammet) og utdanningen ved å vise frem affilieringer, samarbeid og forskningsinteressen
- Gjennomgå vurderingsformene, for å se om alternative vurderingsformer kan være aktuelt
- I emner der studenter fra pedagogikk studerer sammen med de fra spesialpedagogikk, bør det jobbes med at de får større forståelse for hverandres situasjoner og utgangspunkter fra de ulike programmene. Det kan vektlegges at jobbing i tverrfaglige team kan være viktig i senere yrkesliv.
- Studiet må hjelpe studenter å se andre mulige yrkesarenaer enn barnehage og skole, og hvordan spesialpedagogisk kompetanse kan brukes i disse.

Studiets oppbygging og indre sammenheng:

- SPE2120 Forskningsmetoder i spesialpedagogikk bør komme nærmere skriving av bacheloroppgaven alternativt gi mer teori underveis i programmet
- Bedre samarbeid mellom bachelorprogrammene og de som har ansvaret for ExPhil og ExFac, sånn at disse emnene oppleves mer integrert og sammenhengende som inngang til det å ta en akademisk utdanning
- SPE1008 bør ikke være på engelsk og eventuelt byttes ut for å sikre progresjon. Nå tilbys emnet også for utvekslingsstudenter, eksterne og som valg emne for andre som ikke nødvendigvis har noe spesialpedagogisk bakgrunn.
- I løpet av praksisperioden bør det være noen samlinger/møter/eller kontakt for at studentene ikke skal føle seg koblet bort fra studiet når de har praksis et helt semester
- Utfordringene med felles karakter for gruppeoppgaver/-innleveringer kan løses med «godkjent»/«ikke-godkjent», eller egen individuell høring i kombinasjon med gruppeproduktet
- Vurdere å dele opp SPE-2100 i to emner på 15 stp hver
- Vurdere å løfte spesialpedagogiske perspektiver i emnene om veiledning og rådgivning. Det kan være en ulempe at studenter i spesialpedagogikk er slått sammen med bachelorstudenter i pedagogikk i disse emnene.
- Prosjektarbeid («observasjonspraksis») ble problematisert. Veldig «åpent» opplegg. Stilles store krav til studenter. Krever en god del oppfinnsomhet og engasjement. Konseptet er veldig bra, men prosedyrer og forventninger må tydeliggjøres. Det er viktig at studenter får god veiledning i alle faser, t.o.m. når det gjelder å velge ut mulige institusjoner.
- Bør «kvalitetssikre» oversikten over aktuelle arbeidssteder.

Studieprogrammets arbeidslivsrelevans:

- Det bør vurderes om det er mer hensiktsmessig med praksis i Norge for at studentene lettere skal se sammenhengen med yrkeslivet. At studentene anbefales å ta praksisen utenlands kan være positivt i forhold til internasjonalt samarbeid og internasjonaliseringsmuligheter i

studiet, men i forhold til norsk arbeidslivsrelevans ville det kanskje være bedre med praksis i Norge? I læringsmålene for praksisemnet fremgår det at praksisen må være i en utdanningsinstitusjon. Kunne man tenkt bredere her, også med tanke på arbeidslivsrelevans?

- Se til at etikk gjennomsyrrer hele programmet og er tydelig fremskrevet i læringsutbytte- spesielt i forskningsetikk (oppgaveskriving) og profesjonsetikk (for eksempel i veiledning og rådgivning)
- Det bør undersøkes om PPT er tilstrekkelig vektlagt i studiet. En kan i større grad utnytte gjesteforelesere fra praksisfeltet, f.eks. PPT, ABUP. Hvordan ser hverdagen ut for profesjonelle som jobber i spesialpedagogikkfeltet?
- Studiet bør ikke fokusere mer på kategoriske tilnærminger, men det kan være en fordel at studenter kjenner til noen av de vanligste testene som finnes, hvordan disse brukes, og få en mulighet til å reflektere kritisk over deres innhold og bruk.
- For økt opplevelse av tilhørighet – fagkvelder organisert i samarbeid mellom studentrepresentanter og fagansatte. Se over introduksjonsukene ved programstart så flere studenter får mulighet og ønsker delta
- Bør «kvalitetssikre» oversikten over aktuelle arbeidsssteder.
- Tydeligere koble teorier opp mot praktisk bruk
- Se over bachelorprogrammet så det gir et godt grunnlag for videre studier

7.4 Annet

Her gis det plass før kommentarer som er respons på sammendrag av kulepunkter fra komiteen og ble diskutert og løftet ved møtet.

- De ansattes arbeidsvilkår/mangel på forskningstid kan neppe løses ved endringer i emne- og studieplaner, men er del av større strukturelle utfordringer i academia.
- Det oppleves ikke som et problem at forskergruppene ikke ledes av professorer.
- Det er uklart hvordan forskergruppens samarbeid med Karlstad universitet er til nytte for bachelorprogrammet, og hva noen professor II bidrar med inn i forskergruppa og utdanningen.
- Mulig overlapp mellom første og andre semester ble diskutert –bl.a. kommer marginalisering opp flere steder. Dette er et område som en kan jobbe med over lengre tid. Studenter var fornøyde og trenger den tiden (et år) for å få innarbeidet mange tyngre teorier og begreper, slik som stigmatisering, marginalisering, inkludering osv. M.a.o. er ikke overlapp like problematisk som det kanskje ser ut til å være i emnebeskrivelsene.
- Utredningskompetanse/testing diskuteres mye blant studenter. Noen studenter savner noe mer konkret i det første året der fokuset er hovedsakelig på en bred forståelse. (f.eks., Hva gjør jeg når jeg møter ... utfordring/vansker?). Men denne bekymringen forsvinner over tid ettersom de begynner å se verdien i å kunne reflektere over ulike problemstillinger ut ifra et bredere teoretisk og faglig fundament.
- Det er fint å se en mye bedre kjønnsbalanse enn det finnes ved andre spesialpedagogiske utdanninger. (eksempler: 35 studenter / 10 menn – måltallet ved opptak er ca. 45-50. I år ble det tatt opp 80 studenter. Av disse er det ca. 15 menn). Programmet har bra gjennomstrømming.
- Lenke til praksisruten i programbeskrivelsen fungerer ikke.

8 Avsluttende kommentarer

Som avslutning av evalueringsmøtet hadde vi en runde der alle fikk si sin mening om opplegget for den periodiske evalueringen og komme med forslag og kommentarer. I sammendrag følte komiteen at det var kjempeinteressant prosess med god dialog, der mye tanker og ideer ble diskutert.

Deltakerne følte seg hørt og deres stemme og synspunkter kom videre med i fellesdiskusjonen. Det fungerte bra med diskusjoner i break-out rooms i Zoom og tiden gikk raskt. Det var en ny arbeidsmåte for flere, og det ble mulighet for dybdediskusjoner. Det som kunne blitt gjort annerledes var at eksterne kunne fått mer informasjon om det norske systemet omkring spesialpedagogikk og spesialpedagog. Med tanke på at det ble delt opp i tre grupper kunne det vært en studentrepresentant til, og da gjerne en kvinne. Det var ikke så mye tid til fellesdiskusjoner.

Utkast til rapport ble sendt til medlemmene i komiteen for kommentarer. Det har vært en spennende og lærerik prosess med evalueringsarbeid og jeg takker HINN for at jeg fikk muligheten til å lede denne jobben.

Lillehammer, 25-3- 2024

Anne Lindblom

Anne Lindblom

Vedlegg

Mandat for periodisk evaluering

Alle utfordringer som ble presentert i sammendrag av komiteens kulepunkter

Mandat for periodisk studieprogramevaluering av bachelor i spesialpedagogikk

Bakgrunn

I tråd med høgskolens kvalitetssystem har Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk laget en seksårsplan for periodisk evaluering av fakultetets studier. Ifølge planen skal bachelorstudiet i spesialpedagogikk gjennomføre periodisk evaluering i løpet av 2024.

Periodisk studieprogramevaluering er et sentralt virkemiddel i HINN's arbeid med å nå høgskolens strategiske målsetninger for utdanningsområdet. Evalueringen er en systematisk gjennomgang og drøfting av ulike sider ved hvert enkelt studieprogram. Eksterne representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksternt sakkyndige skal bidra i evalueringene.

Mål for periodisk studieprogramevaluering:

- Undersøke studieprogrammets kvalitet og vurdere om det er tilpasset nåværende og fremtidige behov for kompetanse i samfunns- og arbeidsliv.
- Identifisere utfordringer og utforme tiltak som utvikler kvaliteten på studieprogrammet
- Et verktøy for styring av studieporteføljen og for å sikre at studieprogrammet er i samsvar med gjeldende regelverk

Den periodiske evalueringen består av tre trinn:

1. Forberedelse
2. Evaluering
3. Handlingsplan

Forberedelse

I tråd med kvalitetssystemets åtte kvalitetsområder er det i samarbeid med instituttleder og studieprogramansvarlig for bachelorprogrammet i spesialpedagogikk valgt ut noen tematiske områder som vurderes spesielt i denne evalueringen. Det er mulig å supplere disse områdene med ett eller flere av de øvrige kvalitetsområdene om det er ønskelig. Komiteen bes om å gi en vurdering av dagens situasjon og en videre anbefaling på følgende:

- Studieprogrammets innholdsmessige profil. Hvordan vurderes sammenhengen med kompetanseporteføljen og forskningsprofilen ved instituttet i lys av studiets innholdsmessige profil? (Kvalitetsområde 8/utforming av studieprogrammene)
- Studiets oppbygging og indre sammenheng. Bygger emnene godt på hverandre, for å gi studentene en helhetlig forståelse av hva en bachelor i spesialpedagogikk gir? (Kvalitetsområde 4/læringsutbytte)
- Studieprogrammets arbeidslivsrelevans (Kvalitetsområde 6)

Aktuelle grunnlagsdokument: studieplan/undervisningsplan/pensum/studieprogramansvarlige rapporter og forskergruppens nettsider, Cristin og forskergrupperapporter.

Se ellers *veileder for periodisk evaluering av studieprogram*¹ for eksempler på spørsmål knyttet til de ulike kvalitetsområdene. Innspill som har kommet i emneevalueringer, studiebarometeret og studieprogramutvalg knyttet til disse kvalitetsområdene, skal også tas inn i den periodiske evalueringen.

Sammensetning av evalueringskomité:

Følgende medlemmer oppnevnes til å sitte i evalueringskomiteen:

- Anne Lindblom, professor, Høgskolen i Innlandet (leder)
- Ranveig Svendby, førsteamanuensis, Høgskolen i Innlandet
- David Lansing Cameron, professor i spesialpedagogikk, UiA
- Jenny Wilder, professor, instituttleder, Stockholm Universitet
- Jon Kaurel, arbeidslivsrepresentant, Utdanningsforbundet
- Magnus Fridheim Grønsås, student
- Georg Hartmann, student
- Hanne Bjertnæs, studieveileder, Høgskolen i Innlandet (sekretær)

Evalueringsmetode:

Evalueringen legger opp til at det sendes ut forberedelsesmateriell og at det deretter arrangeres ett felles møte (fysisk eller digitalt) hvor medlemmene av evalueringskomiteen deltar.

Studieprogramansvarlig og studieveileder sørger for at materialet sendes ut.

Evalueringsrapport

Den periodiske evalueringen skal oppsummeres i en evalueringsrapport (se veileder for periodisk evaluering av studieprogram for innhold i rapport). Rapporten utarbeides i et samarbeid mellom leder for komiteen, studieprogramansvarlig og studieveileder, og gjøres tilgjengelig på høgskolens nettsider – kvalitetssystemets side for dokumentasjon.

Handlingsplan

På bakgrunn av konklusjonene i evalueringen utarbeider dekanen/prodekan og studieprogramansvarlig en handlingsplan med tiltak for oppfølging.

Framdriftsplan:

Arbeidet gjennomføres i perioden oktober 2023 - mars 2024

Oktober-desember 2023:	Forberedelsesmøte med studieprogramansvarlig og prodekan, instituttleder og studieadministrasjon, utforming av mandat og oppnevning av evalueringskomite
Januar 2024:	Grunnlagsmateriale sendes til evalueringskomiteen
Februar 2024:	Gjennomføring av evalueringsmøte
Mars 2024:	Oppsummering og evalueringsrapport. Utarbeiding av handlingsplan

¹ <https://www.inn.no/student/utdanningskvalitet/kvalitetsarbeid-i-utdanningen/kvalitetssystemet/periodisk-studieprogramevaluering>

Sammendrag utfordringer bachelor spesialpedagogikk

Studieprogrammets innholdsmessige profil. *Hvordan vurderes sammenhengen med kompetanseporteføljen og forskningsprofilen ved instituttet i lys av studiets innholdsmessige profil? (Kvalitetsområde 8/utforming av studieprogrammene) Delmål 1: Studieplanen skal være styrende for gjennomføring av studieprogrammene.*

1. **Innhold.** Det har kommet ønsker fra studenter om å få mer undervisning om kartleggingsmetoder og tester, men programmet har et inkluderingsfokus og ikke fokus på vansker og testing. Det står to steder i bachelorgradens læringsutbytte at bærekraft dekkes – stemmer det, egentlig? Den moderne/utforskende forskningsprofilen gjenspeiles kanskje ikke i tilstrekkelig grad i pensum, innhold, alternative innleveringsmetoder osv? Kan det åpnes for mer radikale innganger, særlig i arbeidskrav? Mer bruk av foto, narrativ, film, strategisk bruk av AI, gruppeinnleveringer e.l.? Det er ikke helt tydelig hva «spesialpedagogikkens praksis» innebærer. Dette nevnes som et læringsutbytte i andre semester.
2. **Læreres arbeidsvilkår.** Lærerne er utsatt for mye press pga lite forskningstid og kort tid til å oppdatere seg faglig. For store studentgrupper på få ansatte øker mulighet for utbrenthet, svekker kvaliteten på innholdet og gjør at HINN risikerer å miste kompetente ansatte. Det kan bli en dårlig spiral da ansatte må jobbe mer ekstra enn de får timer til, for å sette seg inn i pensum etc. Det er viktig at de ansatte underviser i kurs de opplever å ha kompetanse på, at de får brukt sin faktiske forskningskompetanse. En del læringsassistenter er med i undervisningen. Det hadde vært fint å se på hvor mye de brukes i forhold til akademisk meritterte undervisere. Studieprogramrapporten sier at det finnes et ønske fra studentene nærmere kontakt med lærere: «Studentene savner nærere relasjoner til oss fagansatte»
3. **Professorers bidrag til utdanningen.** Det er uklart hva professorer bidrar med i forskergruppene og utdanningen. Det finnes professor II er knyttet til forskergruppen, men det fremstår uklart hva vedkommende har for arbeid med denne. Det bør jobbes med å få flere seniorforskere/professorer tilknyttet studieprogrammet.
4. **Forskergrupper og ledelse.** Forskergruppene *Barndomspedagogikk* og *Spesialpedagogikk* har medlemmer som er professorer, men de ledes av førsteamanuensiser. Forskningsmiljøet virker å være i en oppbyggingsfase, og jobber nå med å etablere en tydelig visjon og profil. Det er viktig at profilen har en direkte kobling til studietilbud, særlig når det gjelder ansatte som underviser i bachelorprogrammet.
5. **Eksterne midler.** Eksterne finansierte prosjekter kan bidra til å bygge opp miljøet. Dette er kanskje mer av en kommentar til forskningsaktivitet enn studietilbudet, men det er en sammenheng her. Eksterne midler kan for eksempel være en støtte i arbeid med å utvikle felles forskningsprosjekter og rekruttere dyktige forskere/faglærere til å jobbe i programmet.

Studiets oppbygging og indre sammenheng. *Bygger emnene godt på hverandre, for å gi studentene en helhetlig forståelse av hva en bachelor i spesialpedagogikk gir? (Kvalitetsområde 4/læringsutbytte)*

Delmål 2: Læringsutbyttebeskrivelsene skal være dekkende og relevante, og styrende for studentenes sluttkompetanse.

1. Progresjon. Metodekurset kommer i tredje semester, men bacheloroppgaven skrives sjettede semester. Progresjon er uklar, og det er uklart hvordan *SPE1008 Disability and society (15 SP)* er en fordypning av tidligere kurs (*SPE2110; SPE2100; SPE1001*). Siden *SPE1008* er et emne på slutten av utdanningen, kan man kreve progresjon i det forventede studieresultatet. Det kan være en utfordring å ha et helt semester praksis i femte semester, og så skal studentene skrive bacheloroppgaven. Det kan bli utfordrende å komme i gang med det akademiske etter det opphold.

2. Innhold. Første semester: ExPhil og ExFac virker avansert og tungt for å være det første de møter på programmet. Emnene har mange læringsmål. Det virker ikke som de får med seg mye videre til tredje semester. Kan den kortes ned og gi fokus til etikk og spesialpedagogisk tilnærming, eller komme senere i programmet eller deles opp over programmet? Får studentene kunnskaper om tilrettelegging på individnivå? Mye fokus på skole og barnehage i tredje semester spesielt. *SPE2120 Spesialpedagogiske forskningsmetoder* i tredje semester har ikke noen læringsmål om etikk og forskningsetikk. Kanskje mer vitenskapsteori i metodekurset. Trengs 15 stp i forskningsmetoder eller er det tilstrekkelig med 10 stp? Er det for mye pensum? Utydelig hva studentene ikke får/kan jobbe med etter bachelorgraden. Få tydeligere frem at bacheloren bygger på teori/forskning + hvordan teori/forskning kan brukes i praksis og hvorfor teoretisk grunnlag er viktig utover praksis (evne til kritisk tekning, å ha tilgang til flere perspektiver for økt forståelse, evne til nyanseringer, etisk modning/vekst, dannelse). Mye repetisjon i tredje semester i *SPE2110 Individ, institusjon og felleskap*. Mange tør ikke å delta i diskusjoner i stort felleskap, og det er derfor behov for seminarer. Vi/mange/noen savner en modernisering av studiet. Vi føler at vi lever i en digitaliserende verden og skulle derfor sett mer av dette i undervisning, samt lært om det. Innhold omkring de institusjonene som er tradisjonelt tilknyttet spesialpedagogikk (f.eks. skole- og barnehage) kommer ikke inn før studiets andre år. Disse kunne med fordel bli introdusert tidligere. Det er også noe overlapp mellom dette emnet og «marginaliseringsemne». Marginalisering er også et sentralt tema i «innføringsemne».

3. Arbeidsmåter. Prosesser der studentrollen skal formes både individuelt og i grupper, f.eks. muntlig eksamen i gruppe med felleskarakter i *SPE2120 Spesialpedagogiske forskningsmetoder*. Det betyr at 50% av eksamen i andre semester er i gruppe skriftlig. Dårlig deltakelse når ikke emnet er obligatorisk.

4. Annet. Store fag (15 og 30 stp). Eventuelt dele opp noen emner. F. eks. dele opp så en kurs er innføring og neste fordypning. Det er noen ulemper med store, 30-studiepoeng-emner. Ulempen er at det er vanskeligere å koble læringsmål til enkelte fagområder og sikre at alle områder blir dekket. Det kan også bety at enkelte studenter som ville ha bestått og gjennomført emner av mindre omfang, kan streve med å se sammenhenger i et så stort emne. Studenter i vanskelige livssituasjoner eller som ellers trenger tilrettelegging profiterer ofte fra emner av mindre størrelse. Det oppleves bakvendt å ha et helt semester på engelsk, etter semesteret det forventes at studentene skal reise ut for å ha praksis internasjonalt. Jeg ville tro det ville trygge studentene og gjør dem bedre forberedt for en slik praksis, om de

hadde et slikt engelskspråklig semester før de reiste ut. Det er også noe uklart om, og i hvilken grad, et år med utenlandspraksis/engelskspråklig undervisning er den beste inngangen til å skrive bachelor-oppgaven, men det er nærmere berørt i neste punkt «Studieprogrammets arbeidslivsrelevans»

Studieprogrammets arbeidslivsrelevans (Kvalitetsområde 6) Delmål 1: Studiene skal forberede studenten for samfunnets og arbeidslivets behov.

- 1. Innhold.** Det er en bachelor i spesialpedagogikk som fag, og ikke en profesjonsutdanning. Arbeidslivsrelevans er et dilemma for de fleste disiplinutdanningene i spesialpedagogikk. «Spesialpedagog» er ikke en beskyttet tittel, og det er vanskelig å si hvilke kvalifikasjoner som «bør være» til stede for at en skal kalles en spesialpedagog.

Både en styrke og en utfordring: Dette bachelorprogrammet har en klar internasjonal profil. Det forventes at studentene behersker engelsk. Utlandspraksis i et nasjonalt bachelorprogram. Er det utfordringer i å få praksisplasser? Økonomi? Det er vanskelig å se om/hvordan praksis i utlandet (fortrinnsvis Sør-Afrika?) har særlig relevans for arbeidslivet. Det bidrar selvsagt til nye/andre perspektiver som kan være verdifulle, men noe mer inngående erfaring med praksis i de systemene/institusjonene man typisk arbeider i som spesialpedagog i Norge vil være mer relevant – i alle fall på bachelor-nivå. Det samme gjelder egentlig for det engelskspråklige semesteret etter praksis-semesteret. Her synes orienteringen å være mer rettet mot det spesialpedagogiske forskningsfeltet (og internasjonaliseringsiveren i akademia), på måter som ikke nødvendigvis er veldig relevant for arbeidslivet. Dermed kan kanskje også potensialet i å koble arbeidet med bachelor-oppgaven, til en praksis studentene senere gjerne vil finne seg selv i som arbeidstaker, reduseres, og bli mindre arbeidslivsrelevant.

Klarer de ansatte å vise hvordan teori og litteratur kan omsettes til kunnskap som er relevant i arbeid? Klarer de ansatte å bruke empiriske eksempler som er gjenkjennbare og oppleves relevante for studentene med tanke på deres pågående/fremtidige arbeidsliv? Kan være lite fokus på nøyaktige praktiske scenarioer, som hvordan PPT jobber sammen med andre institusjoner. Hører flere si at de syns at noen av teoriene snakker om et slags «utopi», noe som gjør det vanskelig å ha en objektiv forståelse av dagens praksis.

Å forstå-, forholde seg til- og ha innsikt om etikk behøver gjennomgående betones mer f.eks. i veiledning, praksis og datainnsamling til bacheloroppgaven. Når det gjelder det siste emnet, bacheloroppgaven, så er det en svakhet at etiske tilnærminger ikke er mer understreket innenfor "Generell kompetanse". Spesialpedagogisk forsknings- og utviklingsarbeid, i sin kjerne, håndterer personer i behov for støtte av ulike grunner i pedagogiske situasjoner. Kunnskap, erfaring og innsikt om etiske tilnærminger bør komme mer i forgrunnen, spesielt ved empiriske studier.

Det oppleves å være lite (om noe?) pensum/undervisning om PP-tjenesten som system. Selv om en bachelor i spesialpedagogikk ikke kvalifiserer for arbeid i PP-tjenesten, er det overhengende sannsynlig at man vil få en del med PP-tjenesten å gjøre gjennom eget arbeid. Noe innsikt om PP-tjenestens mandat, utvikling og arbeidsmåter burde kanskje sikres? Studieprogramansvarliges rapporter indikerer at studentene ikke alltid ser at innhold i studiet

har tilknytning til arbeidslivet. Dette til tross for at de har mye praksis sammenlignet med andre bachelorprogrammer i spesialpedagogikk/pedagogikk i Norge.

Det kan være noen fordeler med å beholde en del undervisning mens studenter er i praksis. Dette har ikke HINN valgt å gjøre. Fordelen er at det gir muligheten til å koble praksis til spesifikke «her og nå» problemstillinger, slik at studenter lettere kan se (og få veiledning på) sammenhenger mellom teori og praksis.

Det virker å være relativt lite fokus på individrettede arbeidsmåter, som innebærer for eksempel mer «kategoriske tilnærminger» (f.eks. kartlegging). Dette kan være viktig kunnskap for arbeidsliv.

- 2. Arbeidsmåter.** Opplever studentene arbeidet med å finne praksis som givende, og får de plass på relevante steder? Klarer høgskolen å inkludere studenter på en slik måte at de opplever samarbeid i fagene positivt og klarer å skape nettverk som de kan benytte seg av når de skal ut i arbeidslivet?
- 3. Annet.** Henger problemene fra pandemien fortsatt igjen, med manglende tilhørighet og at studentene ikke blir kjent med hverandre, og hva kan man eventuelt gjøre med dette? (Vet studentene selv hva de kan etter endt studie, og har de redskaper til å se og formulerer sammenhengen i studiet selv?). I det siste emnet, bacheloroppgave, skal det gjennomføres en datainnsamling. Det er ikke tydelig i pensum hva "eget material" innebærer. Er det en innsamling som skjer i løpet av dette emnet? Eller kan den ha blitt innsamlet tidligere i studieløpet? Det kan med fordel nevnes mulige arbeidssteder i emne- og/eller programbeskrivelsene.